Татар гомуми белем бирү оешмаларында укучылар өчен татар әдәбиятыннан олимпиада биремнәренә җаваплар (муниципаль тур, 2018-2019 уку елы) 7 нче сыйныф

Максималь балл – 40 балл

I. Әдәбият теориясенә караган биремнәр (12 балл).

1. Поэма жанрына хас үзенчәлекләрне Һ. Такташның “Мокамай” поэмасы мисалында аңлатыгыз (10 балл). **Хикәяләү сыйфаты бар, вакыйгалар хс-кичереш белән үрелеп бара, лирик әсәрләргә хас ритм, интонация саклана һ.б.**

2. Поэма кем исеменнән сөйләнелә? Бер сүз яки сүзтезмә белән язып куегыз (2 балл). **Лирик герой**

II. Әдәби иҗатка караган биремнәр (18 балл).

1. Чистай районы Яуширмә авылы – Чистай – Орнебург- Берлин – Анкара – Истанбул. Әлеге урыннар кайсы әдип исеме белән бәйләнгән? (3 балл) **Г.Исхакый**

2. Бу әдип әдәбиятның кайсы төрләрендә иҗат итә? Бер җөмлә белән язып куегыз (3 балл). **Г.Исхакый проза һәм драматургия төрләрендә эшли.**

3. Г.Исхакыйның “Җан Баевич” әсәрендә автор нинди сыйфатлардан көлә? (6 балл) **үз кыйбласын югалткан, хәтта үз милләтеннән йөз чөергән сәүдәгәрләрдән көлә**.

4. Әлеге әсәрдә Шакирҗанга хас сыйфатларны капма-каршы ике төркемгә – уңай һәм тискәре сыйфатларга бүлеп языгыз (6 балл).

III. Иҗади эш (10 балл).

Түбәндәге сүзләрне танылган шагыйрьнең әсәреннән бер строфалык шигырь итеп формалаштырыгыз: *ыштансыз, белән, әкияттәге, үрмәләп, кебек, идек, бергәләп, каен, ике, танышып, бала, дөнья, башларына, ике, йөргән, малай.*

Әкияттәге ике бала кебек,
Каен башларына үрмәләп,
Ике ыштансыз малай дөнья белән
Танышып йөргән идек бергәләп (Һ.Такташ)

Татар гомуми белем бирү оешмаларында укучылар өчен татар әдәбиятыннан олимпиада биремнәренә җаваплар (муниципаль тур, 2018-2019 уку елы) 8 нче сыйныф

Максималь балл – 42 балл

IV. Әдәбият теориясенә караган биремнәр (12 балл).

3. Трагедия жанрына хас үзенчәлекләрне Ф.Бурнашның “Таһир-Зөһрә” әсәре мисалында аңлатыгыз (10 балл). **Геройлар үзләреннән күпкә көчле сыйфатлар белән каршылыкка керә, әсәр үлем белән тәмамлана, ул үлем үкенечле кабул ителә, трагик пафос өстенлек итә һ.б.**

4. Әсәрдәге Таһир белән Зөһрәгә бәйле вакыйгалар ничек тәмамлана? Бер сүз яки сүзтезмә белән язып куегыз (2 балл). **Вакыйгалар Таһир белән Зөһрәнең үлеме белән тәмамлана.**

V. Әдәби иҗатка караган биремнәр (20 балл).

1. Пенза өлкәсе Аккүл авылы – Казан – Орнебург – Ташкент. Әлеге урыннар кайсы әдип исеме белән бәйләнгән? (3 балл) **К.Тинчурин**

2. Бу әдип әдәбиятның кайсы төрләрендә иҗат итә? Бер җөмлә белән язып куегыз (3 балл) **К.Тинчурин проза һәм драматургия өлкәләрендә иҗат итә.**

3. К.Тинчуринның “Сүнгән йолдызлар” әсәрендә автор нинди сыйфатларны фаҗига итеп күтәрә? (4 балл) **Мәхәббәтне югалту, акылны югалту, тормыш авырлыклары алдында югалып калу, җавапсыз мәхәббәт һ.б.**

4. Әлеге әсәрдә Исмәгыйль күргән төш символик мәгънәгә ия, аны әсәр сюжеты белән бәйләп аңлатыгыз (10 балл). **Йолдыз, төн, кан, аждаһа Исмәгыйль, Сәрвәр, мәхдүм, авыл егетләренең сугыш чыкканнан соңгы язмышын алдан хәбәр итә.**

VI. Иҗади эш (10 балл).

Түбәндәге сүзләрне танылган шагыйрьнең әсәреннән бер строфалык шигырь итеп формалаштырыгыз: *усал, үзе, шикелле, матур, кебек, үзе, дә, сөйкемле, бер, үзе, түгел, үзе, болай, усал.*

Үзе матур,
Үзе сөйкемле,
Үзе усал,
Үзе болай бер дә
Усал түгел кебек шикелле.

Татар гомуми белем бирү оешмаларында укучылар өчен татар әдәбиятыннан олимпиада биремнәренә җаваплар (муниципаль тур, 2018-2019 уку елы) 9 нчы сыйныф

Максималь балл – 48 балл

VII. Әдәбият теориясенә караган биремнәр (12 балл).

5. Хикмәт жанрына хас үзенчәлекләрне М.Колый хикмәтләре мисалында аңлатыгыз (10 балл). **Кыскалык, төп фәлсәфи фикерне дүрт юлга сыйдыру, нәсихәт бирү, хикмәтле фикер әйтү һ.б.**

6. Хикмәтләр кем исеменнән сөйләнелә? Бер сүз яки сүзтезмә белән язып куегыз (2 балл). **Суфый яки лирик герой**

VIII. Әдәби иҗатка караган биремнәр (26 балл).

1. Чирмешән районы Яңа Кади авылы – Каргалы – Бохара – Сәмәрканд – Чистай өязе Исләй авылы. Әлеге урыннар кайсы әдип исеме белән бәйләнгән? (3 балл) **Габдерәхим Утыз Имәни**

2. Бу әдип әдәбиятның кайсы төрендә иҗат итә? Бер җөмлә белән язып куегыз (3 балл) **Габдерәхим Утыз Имәни әдәбиятның поэтик төрендә иҗат итә.**

3. Габдерәхим Утыз Имәнинең лирик героена нинди сыйфатлар хас? (10 балл) **Үгет-нәсихәт бирә, белемлелекне югары күтәрә, тәнкыйтьләү сыйфаты көчле һ.б.**

4. Аның әсәрләрендә мәгърифәткә бәйле нинди фикерләр урын ала? (10 балл). **Халыкны аң-белемгә өнди, зиһенен баетырга чакыра, укымышлы кешеләрне мактый һ.б.**

IX. Иҗади эш (10 балл).

Түбәндәге сүзләрне танылган шагыйрьнең әсәреннән бер строфалык шигырь итеп формалаштырыгыз: *яуды, имди, кебек, энҗе-мәрҗән, итәгемә, мин, җыйдым, җиргә, яңгыр, аларны*.

Энҗе-мәрҗән яуды җиргә яңгыр кебек, -
Мин аларны итәгемә җыйдым имди.

Татар гомуми белем бирү оешмаларында укучылар өчен татар әдәбиятыннан олимпиада биремнәренә җаваплар (муниципаль тур, 2018-2019 уку елы) 10 нчы сыйныф

Максималь балл – 48 балл

X. Әдәбият теориясенә караган биремнәр (12 балл).

1. Фәлсәфи шигырьгә хас үзенчәлекләрне Дәрдемәнд иҗаты мисалында аңлатыгыз (10 балл). *Яшәү, үлем, яшәү мәгънәсе турында уйлана, шартлылык көчле, лирик герое философ, яшәү кыйммәтләре турында уйлый һ.б.*

2. Аның шигырьләре кем исеменнән сөйләнелә? Бер сүз яки сүзтезмә белән язып куегыз (2 балл). *Лирик герой*

XI. Әдәби иҗатка караган биремнәр (26 балл).

1. Оренбург өлкәсе Акман авылы – Казан – Әстерхан – Уфа. Әлеге

урыннар кайсы әдип исеме белән бәйләнгән? (3 балл) **С.Рәмиев.**

2. Бу әдип әдәбиятның кайсы төрләрендә иҗат итә? Бер җөмлә белән язып куегыз (3 балл) **С.Рәмиев проза, поэзия, драматургия өлкәләрендә иҗат итә.**

3. С.Рәмиевнең лирик героена нинди сыйфатлар хас? (10 балл) **Гыйсъянчы, бунтарь холыклы, дөньяны үзгәртү теләге белән яна, бөтен әйбергә каршы чыга, бөтен төрле кыйммәтләрне кире кага һ.б.**

4. С.Рәмиевнең әсәрләрендә үз чорына хас нинди фикерләр урын ала? (10 балл). **Татар халкын азатлыкка, мәгърифәткә өнди, иҗтимагый тәртипләрне тәнкыйтьли, милли проблема көчле һ.б.**

XII. Иҗади эш (10 балл).

Түбәндәге сүзләрне танылган шагыйрьнең әсәреннән бер строфалык шигырь итеп формалаштырыгыз: *йоклый, уянам, кебек, таң, бер, уйланам, вакыты, тиле, татар, мин, уянам, тик, йокысыз, да, үзем*.

Таң вакыты... Татар йоклый...
Мин, йокысыз, уянам,
Уянам да, тиле кебек,
Тик бер үзем уйланам.

Татар гомуми белем бирү оешмаларында укучылар өчен татар әдәбиятыннан олимпиада биремнәренә җаваплар (муниципаль тур, 2018-2019 уку елы) 11 нче сыйныф

Максималь балл – 48 балл

XIII. Әдәбият теориясенә караган биремнәр (12 балл).

1. Повесть жанрына хас үзенчәлекләрне А.Гыйләҗевның “Әтәч менгән читәнгә” әсәре мисалында аңлатыгыз (10 балл).

2. Әсәрдә дуслыкны, яшәү кыйммәтләрен чагылдырган символик образны язып куегыз (2 балл). **Әтәч**

XIV. Әдәби иҗатка караган биремнәр (26 балл).

1. Аксубай районы Иске Кармәт авылы – Тобол губернасы – Уфа – Казан – Покровка. Әлеге урыннар кайсы әдип исеме белән бәйләнгән? (3 балл) **Х.Туфан**

2. Бу әдип әдәбиятның кайсы төрендә иҗат итә? Бер җөмлә белән язып куегыз (3 балл) **Лирика, лиро-эпика / Поэзия**

3. Х.Туфанның лирик героена нинди сыйфатлар хас? (10 балл) **Уйчан, лирик холыклы, фаҗигале, тормышның асылын аңлый, әмма үзгәртә алмый, авырлыклар алдында югалып калмый торган көчле рухлы һ.б.**

4. Х.Туфанның иҗатына үз чорына хас нинди сыйфатлар хас? (10 балл).

Тнкыйди фикер көчле, символик образлар ярдәмендә үз фикерен җиткерә, эзоп теле алымына һәрвакыт мөрәҗәгать итә, сугыш турында, тормышның авырлыгы турында күп яза һ.б.

XV. Иҗади эш (10 балл).

Түбәндәге сүзләрне танылган шагыйрьнең әсәреннән бер строфалык шигырь итеп формалаштырыгыз: *иде, сары, күңелсез, иде, көз, каеннар, кыраулы, иде, җирнең, астралар, шушындый, гөлләр, чагы*.

Көз иде... Җирнең шушындый
Күңелсез чагы иде;
Астралар, гөлләр кыраулы,
Каеннар сары иде...